

A man in a light grey jacket is standing and pointing at a line graph on a whiteboard. He is addressing a group of people seated at a table. The room has large windows with white curtains. On the table, there are water bottles and a pink cup. The text 'Välkommen till Aktiespararna och Aktiekunskap ABC' is overlaid on the image.

Välkommen till
Aktiespararna och
Aktiekunskap ABC

Övergripande mål

Det övergripande målet med Aktiekunskap ABC är att du, med Aktiespararnas Gyllene regler som grund, ska kunna

- praktiskt tillämpa ett långsiktigt, regelbundet och lönsamt aktie- och fondsparande
- kritiskt granska och värdera aktierelaterad information
- självständigt analysera enskilda aktier/företag och aktiemarknaden

Aktiekunskap A – Grundkurs

Innehåll

- Aktier som sparform
 - Skapa en aktieportfölj
 - Köpa, sälja, äga och förvalta aktier
 - Företagsekonomi och aktiematematik
- Aktievärdering och informationskällor
 - Fatta köp- och säljbeslut
 - Fonder och andra placeringar
 - Beskattning av aktier och kapital

Aktiekunskap B – Fortsättningskurs

Innehåll

- Aktiv portföljförvaltning
- Aktierelaterad information
- Hitta kursvinnare – Aktiespararnas analysmodell
- Andra analys och värderingsmodeller

Val av kapitalplacering

Valet påverkas av:

- Syftet med sparandet
- Hur stort kapital som ska placeras
- Hur länge kapitalet kan vara bundet
- Riskbenägenhet
- Tid och intresse

Aktiespararnas Gyllene regler

- Sätt ett mål för ditt sparande i aktier och i aktiefonder – var långsiktig
- Investera regelbundet
- Kontrollera riskerna
- Var försiktig med belåning
- Håll dig välinformerad och följ inte råd okritiskt
- Gör din egen analys
- Sätt upp regler för när du skall omplacera

Handel med aktier

- En kapitalkälla för aktiebolaget
- Aktiebolaget ska ge avkastning (utdelning) till aktieägarna
- Aktiebolaget måste visa vinst för att kunna ge avkastning

Aktier eller fonder

Egna aktier

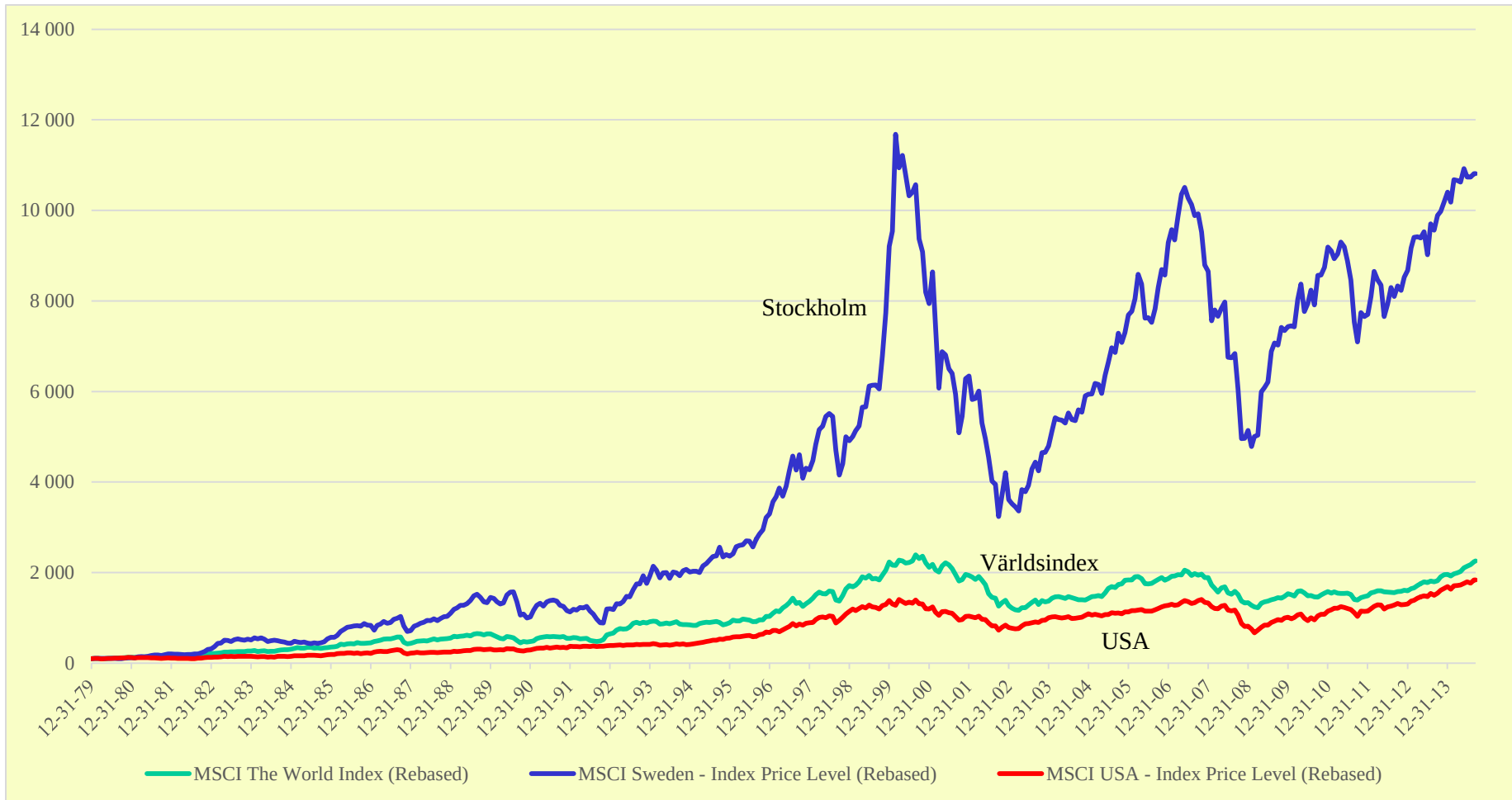
- Fler aktier att välja
- Skräddarsydd portfölj
- Lägre kostnader
- Bättre värdetillväxt
- Men: mer engagemang och tid kan krävas

Aktiefond

- Bekvämt sätt att få riskspridning
- Hanterar små belopp
- Högre kostnader

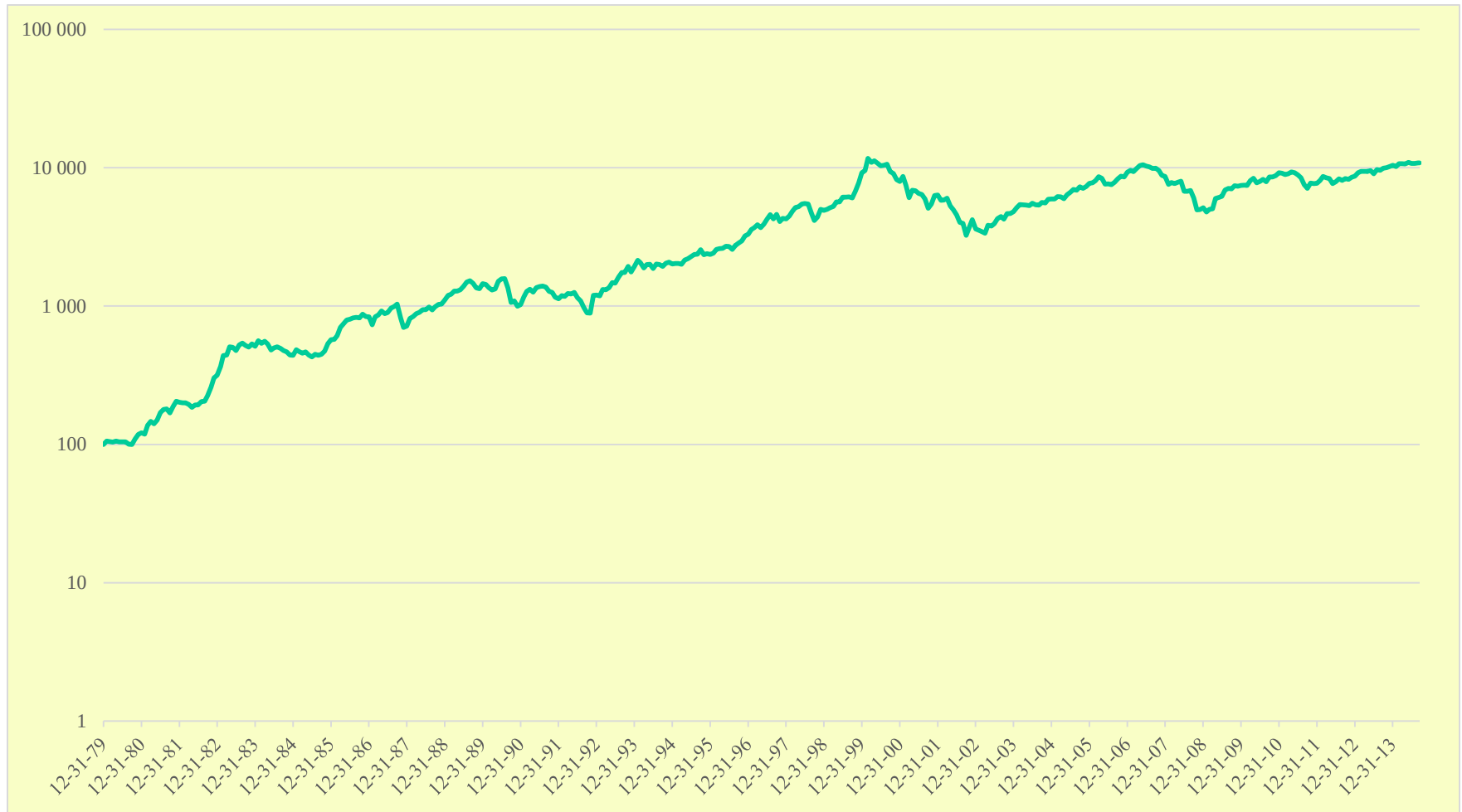
Aktiespararna

Stockholmsbörsen jämfört med index för USA och världen

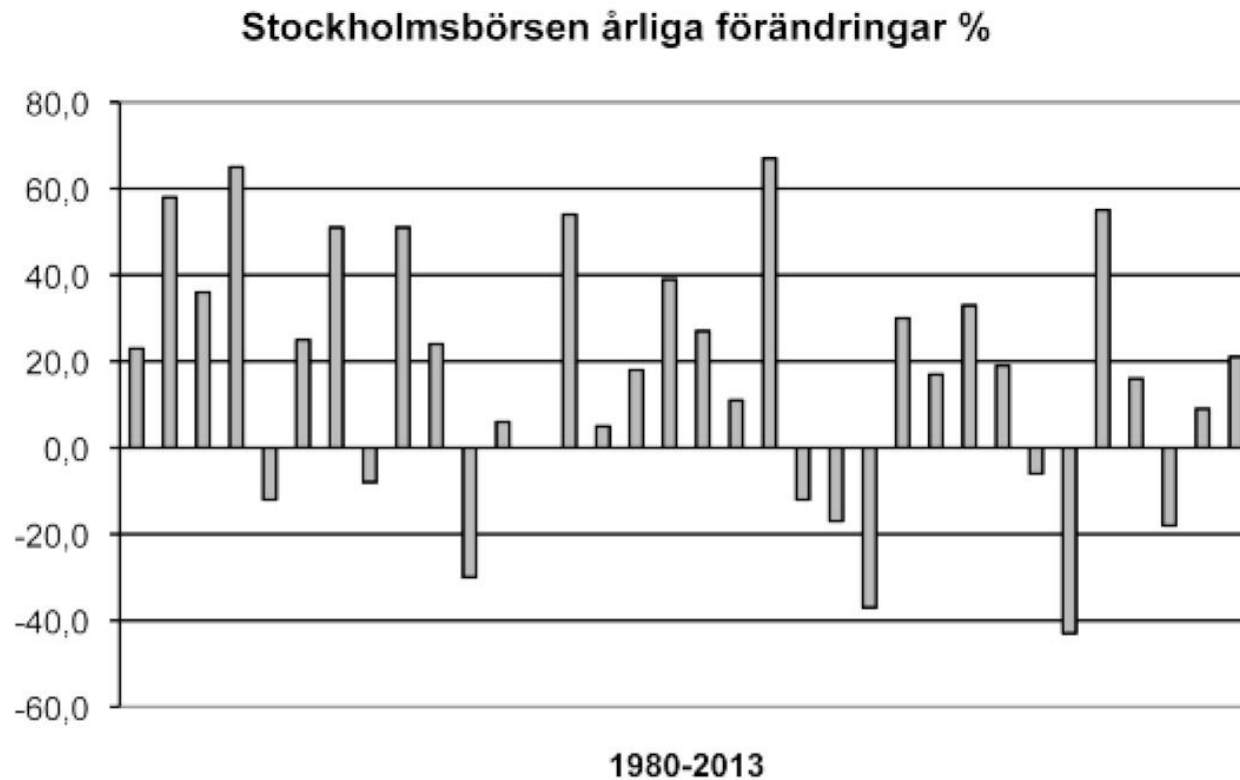

Aktiespararna

Stockholmsbörsen logaritmisk skala

Kursutvecklingen på Stockholmsbörsen Årlig procentuell förändring 1980–2013

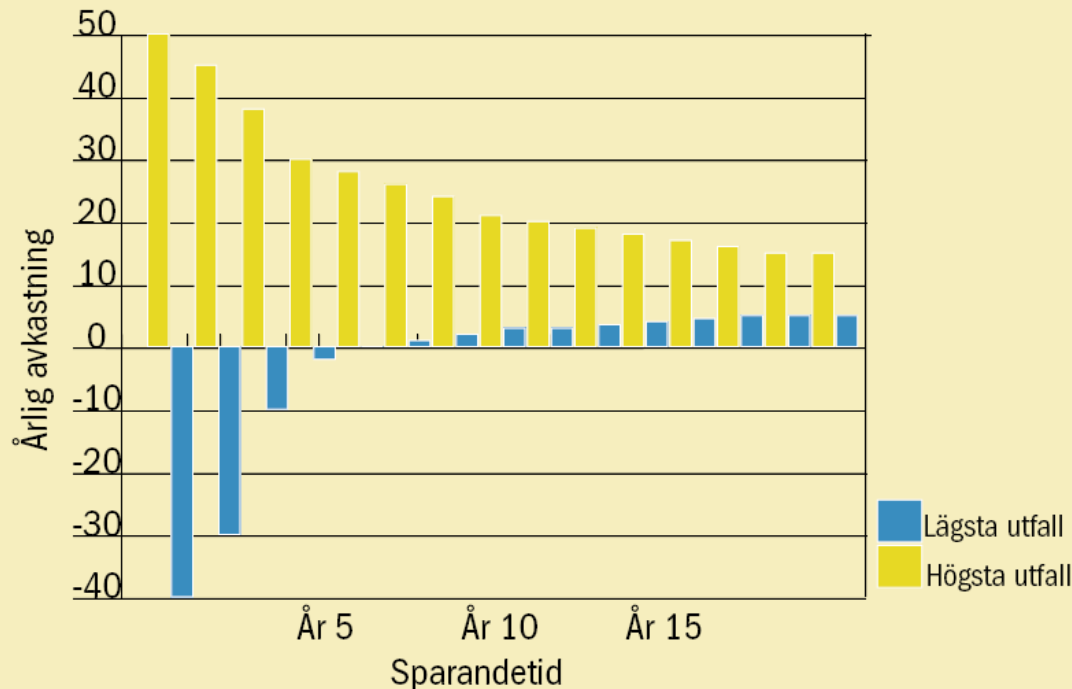

Rimlig avkastning är 8–10 % per år

$$\begin{array}{rcl} & \textit{Realränta} & \\ + & \textit{Ersättning för inflation} & \\ + & \textit{Riskpremie} & \\ \hline = & \textit{Avkastningskrav} & \end{array}$$

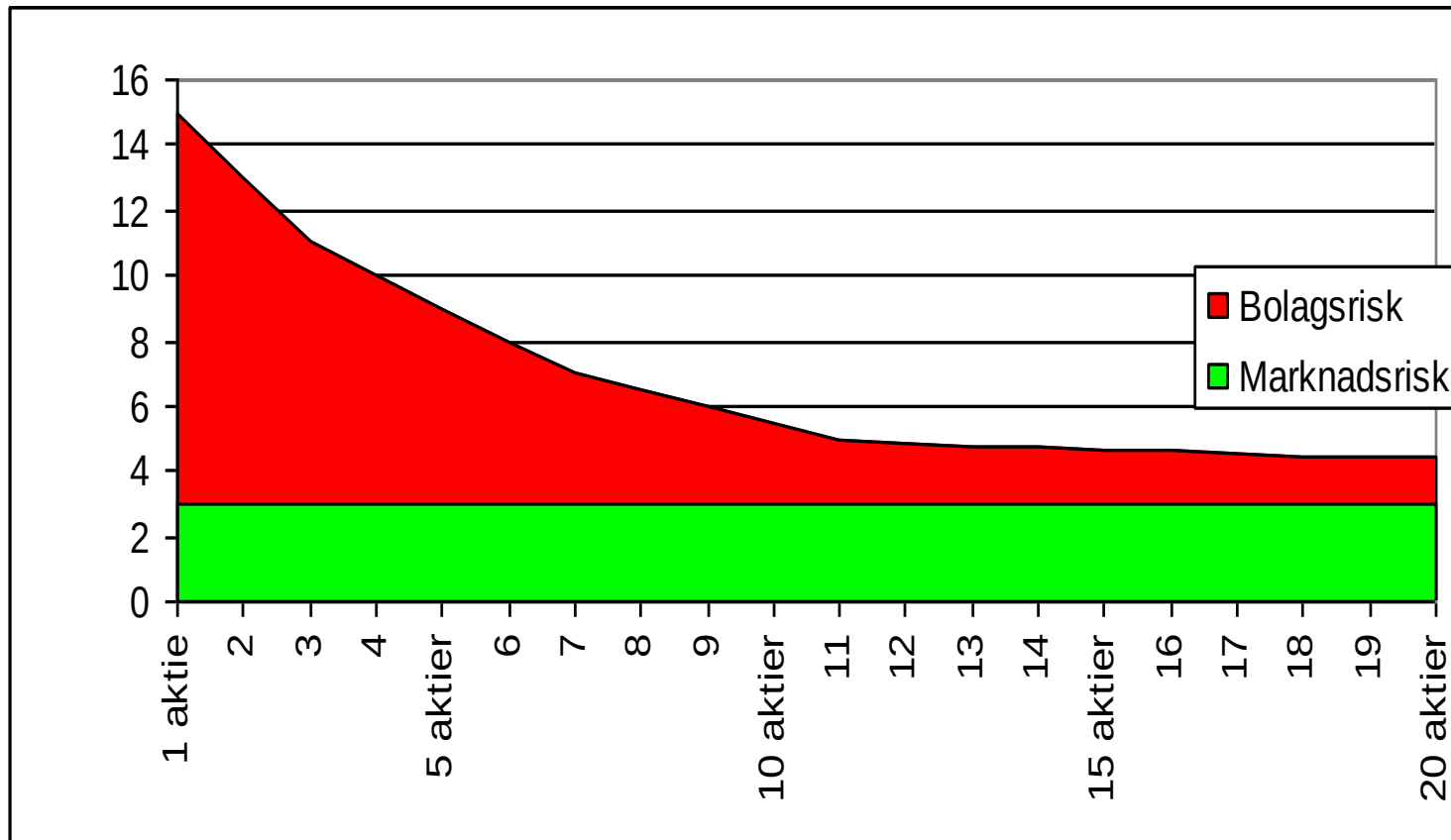
Aktieplaceringar är på lång sikt

Årlig avkastning

Ju längre tid aktierna ägs, desto högre är sannolikheten att den årliga avkastningen närmare sig marknadens snitt på 10–12 procent om året.

Så minskar bolagsrisken

Riskbeteende

Lägre risk

- Fonder och aktier i flera olika företag
- Aktier i flera olika branscher
- De stora och välkända företagen
- Aktier med god likviditet
- Flera rådgivare och analyser
- Aktieägande på lång sikt

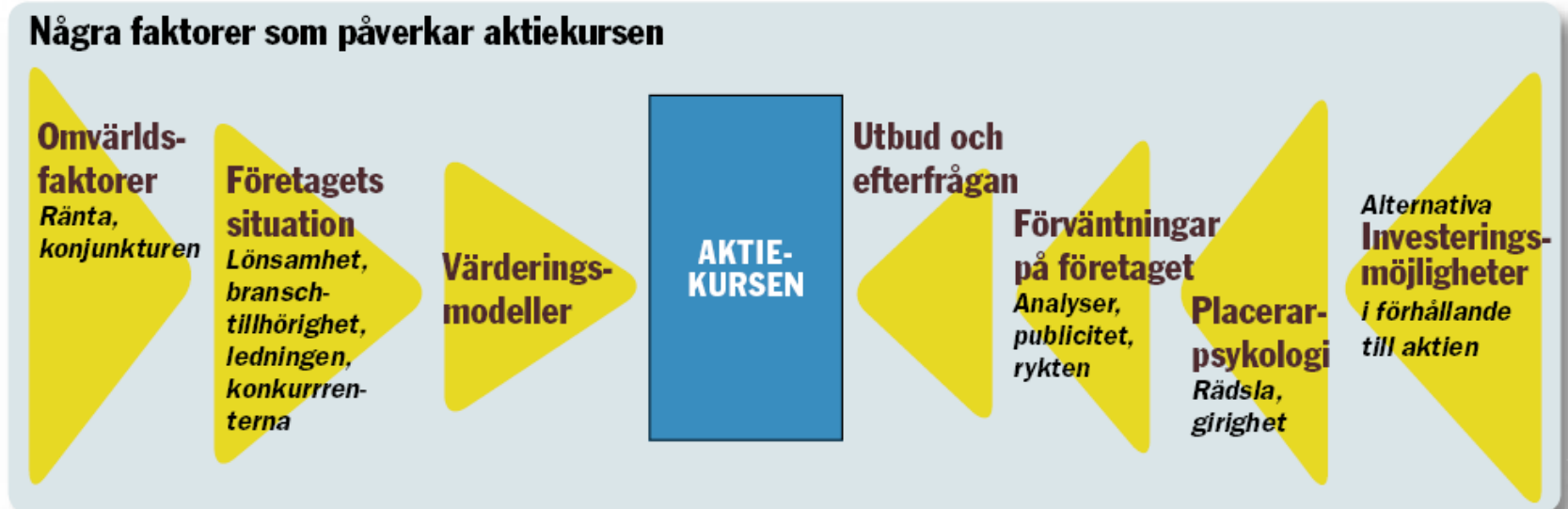
Högre risk

- Enbart aktier
- Alla aktier i samma bransch
- Många aktier i små företag
- Aktier med svag likviditet
- En enda rådgivare eller källa
- Aktieägande på kort sikt

Extrem risk

- Aktier i ett enda företag
- Aktier som inte är officiellt börsnoterade
- Aktier med inofficiell handel
- Beslut på skvaller och rykten
- Aktieägande på några dagars sikt

Faktorer som påverkar aktiekursen

Faktorer som rör företaget och dess omvärld påverkar aktiekursen. Men även faktorer som rör aktieägaren spelar in.

Att lägga en order

Ordern skall innehålla tydliga instruktioner.

Exempel:

- Aktieslag – Ericsson B
- Antal aktier – 100 aktier
- Typ av order – Köp
- Instruktion – Limit 70 kronor
- Tidsbegränsning – I dag

Mäklare och courtage

Mäklare A

	<u>Courtage = 0,5%</u>	<u>Minimicourtage = 75 kr</u>
1 affär á 5 000	25 kronor	75 kronor
10 affärer á 5 000	250 kronor	750 kronor

Mäklare B

	<u>Courtage = 0,15</u>	<u>Minimicourtage = 150</u>
1 affär á 5 000	7,50 kronor	150 kronor
10 affärer á 5 000	75 kronor	1500 kronor

Äga och förvalta aktier

Den passiva ägaren

- Stora börsbolag
- Investmentbolag
- Aktiefonder

Den aktiva ägaren

- Följa med i utvecklingen
- Förändra portföljen
- Ompröva beslut
- Aktier även i mindre börsbolag

Ägarsituationen i ett börsföretag

Exempel: Ett börsföretag har 3 500 000 aktier

<u>Olika aktieägare</u>	<u>Antal ägda aktier</u>	<u>Handel</u>
Kortsiktiga aktieägare	400 000	Ofta
Privatpersoner	300 000	Sporadiskt
Större ägare	300 000	Sällan
Fonder/Institutioner	500 000	Sällan
Huvudägare	2 000 000	"Aldrig"

Företagets balansräkning

Balansräkning

<i><u>Tillgångar</u></i>	<i><u>Mkr</u></i>	<i><u>Skulder och eget kapital</u></i>	<i><u>Mkr</u></i>
<i>Anläggningstillgångar</i>	<i>500</i>	<i>Eget kapital</i>	<i>300</i>
<i>Omsättningstillgångar</i>	<i>200</i>	<i>Långfristiga skulder</i>	<i>200</i>
		<i>Kortfristiga skulder</i>	<i>200</i>
<i><u>Balansomslutning</u></i>	<i><u>700</u></i>	<i><u>Balansomslutning</u></i>	<i><u>700</u></i>

Företagets resultaträkning

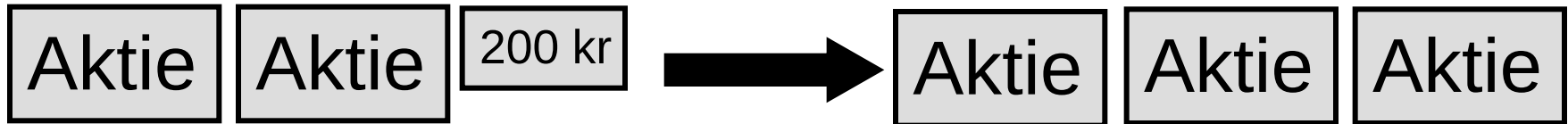
	<i>Mkr</i>
Försäljning	600
Kostnad för sålda varor	– 300
Bruttovinst	300
Rörelsens kostnader	– 150
Rörelseresultat	150
Avskrivningar	– 50
Rörelseresultat efter avskrivningar	100
Finansnetto	– 24
Resultat efter finansnetto	76
Skatt	– 21
Resultat efter skatt	55

Nyemission

Förutsättningar:

- Nyemission 1:2 till kurs 200 kr
- Börskurs före emissionen = 290 kr

Vad händer aktieägarna ?

- Varje tvåtal aktier + 200 kr blir tre aktier
- Aktiens motsvarande börskurs =
$$(2 \times 290 + 1 \times 200) / (2 + 1) = 260 \text{ kr}$$

Forts. Nyemission

Hur påverkas bolaget ?

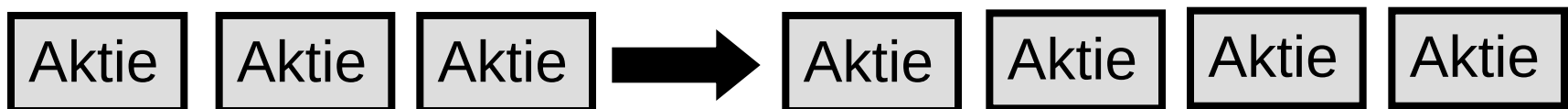
- Antalet aktier ökar med $\frac{1}{2}$
- Aktiekapitalet ökar
- Bolaget får in mer kapital

Fondemission

Förutsättningar:

- Fondemission 1:3
- Börskurs före emissionen = 360 kr

Vad händer aktieägarna ?

- Varje tretal aktie blir fyra aktier
- Aktiens motsvarande börskurs = $3 \times 360 / (3 + 1) = 270$ kr

Forts. Fondemission

Vad händer i bolaget ?

- Antalet aktier ökar med $\frac{1}{3}$
- Kapitalet flyttas i bokföringen från annat eget kapital till aktiekapital

Jämförelse mellan split och fondemission

	<u>Split 2:1</u>	<u>Fondemission 1:1</u>
Antalet aktier i bolaget	Fördubblas	Fördubblas
Aktiens nominella värde	Halveras	Oförändrat
Aktiekapitalet	Oförändras	Fördubblas
Värde per aktie	Halveras	Halveras
Varje aktieägars innehav	Fördubblas	Fördubblas
Värdet av aktieinnehavet	Oförändrat	Oförändrat

Olika listor och index

Börser, listor och marknadsplatser:

- Två börser, Stockholmsbörsen och NGM Equity
- Large Cap, Mid Cap, Small Cap
- Aktietorget, First North

Index:

- OMXS

Aktievärdering

Modeller:

Direktavkastning

Avkastning JEK

P/e-tal

Kassaflöden

Teknisk analys

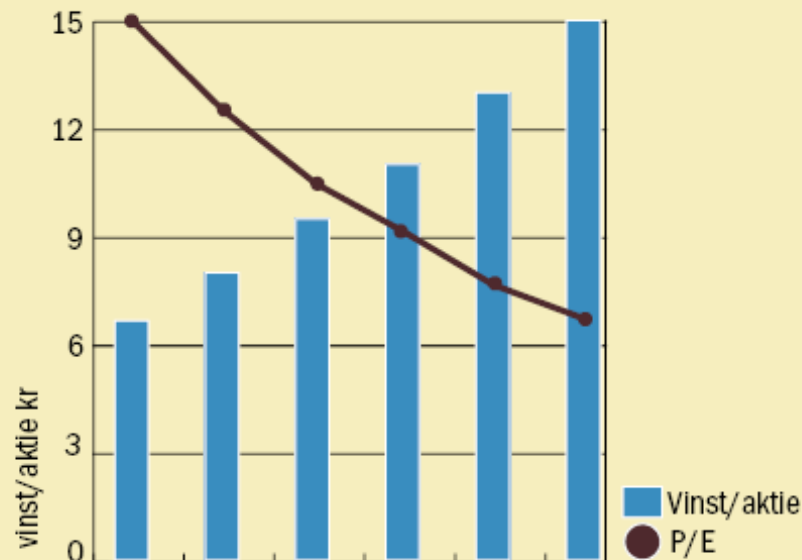
Fundamental analys

p/e-tal

<i>Börskurs</i>	<i>Vinst per aktie</i>	<i>P/e-tal</i>
100	20	5
100	15	6,7
100	12	8,3
100	10	10
100	8	12,5
100	6	16,7
100	5	20

Hög tillväxt i vinsten motiverar högre p/e-tal

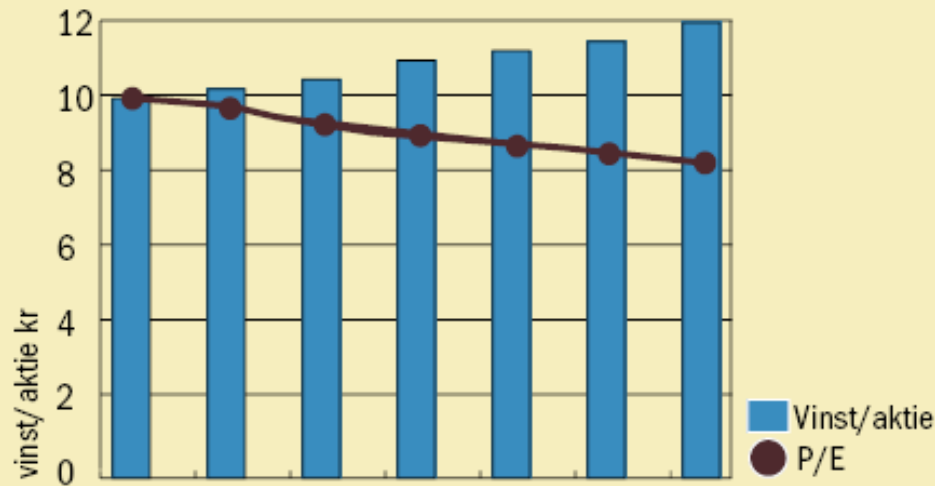
Hög värdering, snabb tillväxt

Den höga värderingen i dag blir mindre utmanande när man ser de snabbt stigande vinsterna kommande år.

Låg tillväxt = lägre p/e-tal

Låg värdering, låg tillväxt

Eftersom kommande års vinster inte ökar så mycket vill aktiemarknaden ha en låg värdering av aktien.

Stockholmsbörsens branscher och nyckeltal 2014

Stockholms branschindelning och nyckeltal

Branscher	Börsvärde mdr kr	Värde	Direktav- kastning%	P/E-tal	Kurs/JEK
Energi	55	1%	0	27	329
Material	130	3%	1,4	13	86
Industri	1400	28%	2,2	13	360
Sällanköpsvaror	790	16%	2,3	14	850
Dagligvaror	110	2%	2,5	14	230
Hälsovård	235	5%	0,9	20	500
Finans	1590	32%	2,9	13	290
Informationsteknologi	350	7%	1,9	18	490
Teleoperatörer	320	6%	3,2	14	270
Kraft	2	0%	1		130
	4982	100%	1,8	16	354

Vid halvårsskiftet 2014 hade Stockholmsbörsen ett sammanlagt värde på nära 5000 miljarder kronor. Efter finanskrisen som slog till 2008 var värdet nere på 3 000 miljarder kronor. Av siffrorna kan man utläsa att företagen hade ett eget kapital på 1407 miljarder kronor (4982 delat med 354 procent). Aktieägarna väntas få utdelningar på 90 miljarder (4982 multiplicerat med 1,8 procent). 2014 väntas vinsterna bli 311 miljarder kronor (4982 dividerat med p/e-talet 16).

Att sälja sina aktier

- Stigande stjärnor
- Aktier som det ”aldrig händer något med”
- Aktier som sjunker till botten

Aktieaffärer över Internet

Orderläggning och orderdjup

Värdepapper: ERICSSON B AK Innehav i depån: 0 Börspost: 1 000

Ordertyp: Vanlig order ▾

☒ Köp ☐ Sälj Antal:

☒ Limit Kurslimit SEK:

☐ Marknadspris

Order giltig t o m: 2005-07-04 ▾

Utför Nytt val

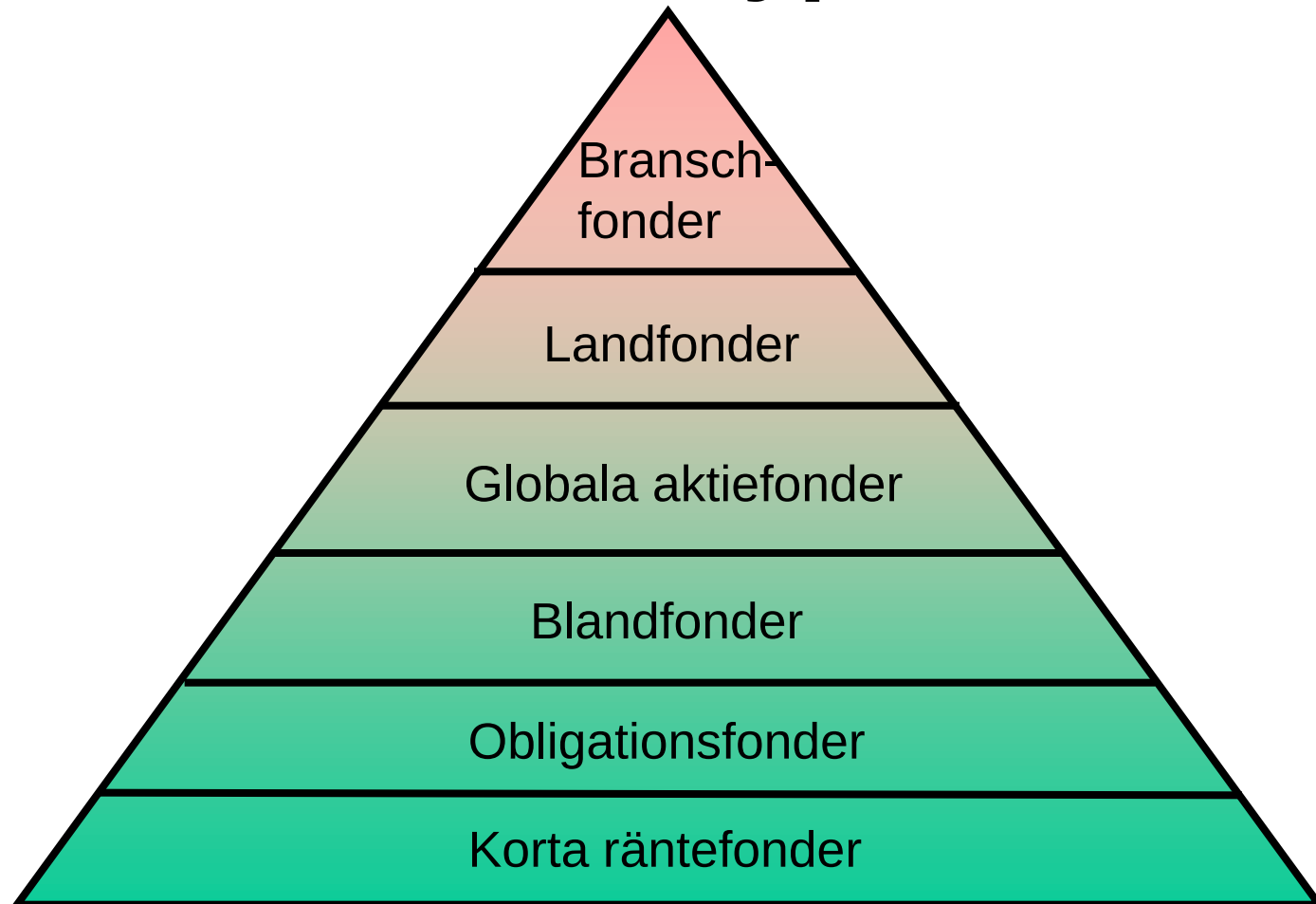
Kurs (Realtid) 2005-07-04 14:10:12

%	+/-	Köp	Sälj	Senast	Högst	Lägst	Antal	Uppd
0,39	0,10	25,60	25,70	25,60	25,90	25,50	32 329 453	jul04 14:09:19

Antal	Köpkurs	Säljkurs	Antal
4 855 176	25,60	25,70	1 715 100
5 569 205	25,50	25,80	9 957 364
4 152 420	25,40	25,90	5 685 690
2 990 185	25,30	26,00	3 653 988

Tid	Köpare	Säljare	Betalt	Antal
jul04 14:08:47	NDS	ENS	25,60	150
jul04 14:08:11	NDS	SHB	25,60	200
jul04 14:08:11	SHB	SHB	25,60	4 000
jul04 14:08:05	ETS	DBL	25,60	1 000

Riskenivå i olika typer av fonder

Avkastning under 17 år för olika fondtyper (i procent)

Avkastning sedan 1997 för olika fondtyper, %

	Aktiefonder	Blandfonder	Långa räntefonder	Korta räntefonder
1997	17,6	18,2	6,6	3,5
1998	9,6	18,2	10,7	4,3
1999	57,9	30,9	-0,3	2,7
2000	-5,9	-2,6	7,7	3,8
2001	-8,4	-6	3,1	3,8
2002	-31,3	-21,2	7,3	4
2003	19,5	11,5	4,4	3,1
2004	9,8	7,3	6,4	2,1
2005	38,4	19,7	4	1,5
2006	9,7	7,2	0,7	1,7
2007	7,7	1,4	1,2	3
2008	-37,8	-16	9,1	4,2
2009	37,6	18,4	3,2	1,8
2010	8,4	5,7	2,9	0,6
2011	-16,7	-4,9	5,2	2,1
2012	15,2	6,1	4,3	2,2
2013	26	8,7	1,6	1,4
Värde av 100 kr	290	237	213	157

Källa: Morningstar

Aktiespararnas fondråd

●●● Aktiespararnas råd vid sparande i aktiefonder

Oavsett vilken metod för urvalet som vi använder oss av finns det skäl att tillämpa tankegångarna i Aktiespararnas råd för analys av fonder.

- 1. Fonder är speciellt lämpade för långsiktigt och regelbundet sparande.*
- 2. Överskatta inte betydelsen av fondens historiska utveckling.*
- 3. Historisk avkastning bör användas för att bestämma stabilitet och risk.*
- 4. Förlita dig inte för mycket på stjärnförvaltare.*
- 5. En fond som växer sig för stor kan få svårigheter att agera effektivt.*
- 6. Sparande i många olika fonder kommer till slut att följa index, men till högre kostnader än en indexfond.*
- 7. Välj fonder med låga förvaltningsavgifter.*
- 8. Det är tveksamt att betala för fondråd.*

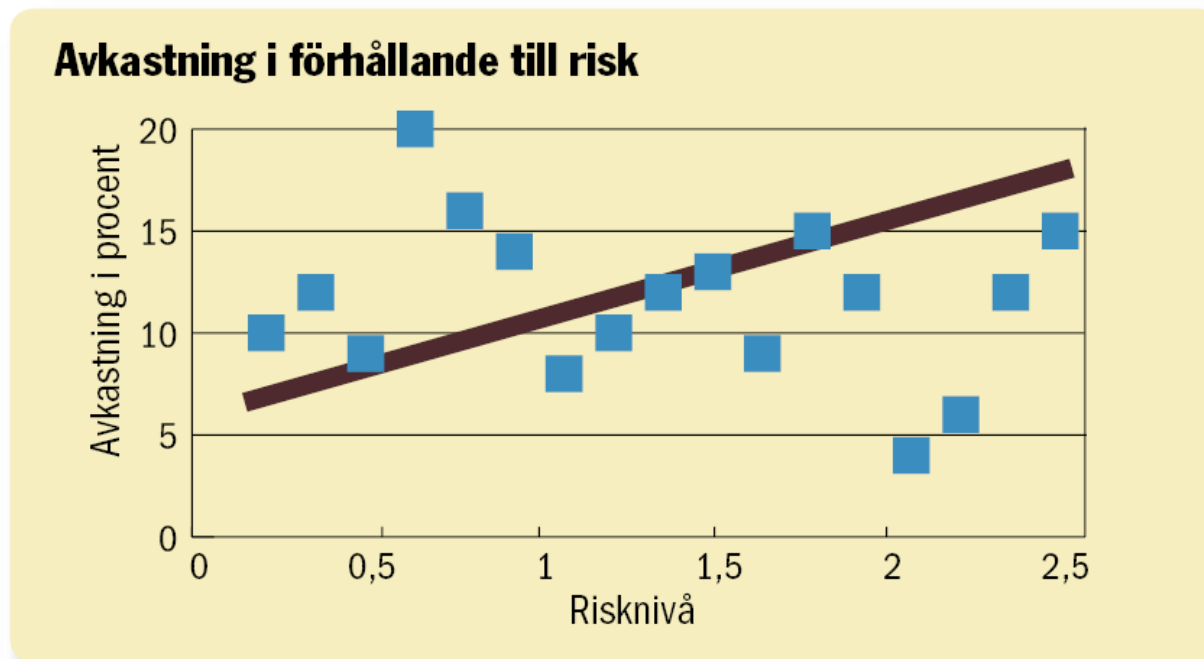
Olika riskmått för fonder

	<i>Standardavvikelse</i>	<i>R2</i>	<i>Beta</i>	<i>Alfa</i>	<i>Sharpe-kvot</i>
Robur Småbolag	23,97%	0,88	1,11	-0,37	0,55
SEB Småbolag	19,12%	0,83	0,86	-0,91	0,50
SHB Småbolag	22,06%	0,84	0,99	-5,71	0,29
Carnegie Småbolag	25,81%	0,75	1,10	-6,22	0,28
Skandia Småbolag	24,43%	0,85	1,10	-6,93	0,27
Didner & Gerge Sverige	25,39%	0,72	1,06	-7,72	0,20
Kaupthing Småbolag	22,44%	0,75	0,96	-11,1	0,02

Man ska enbart jämföra fonder inom samma kategori om man använder riskmått som urvalskriterium.

Källa: Morningstar, April 2005.

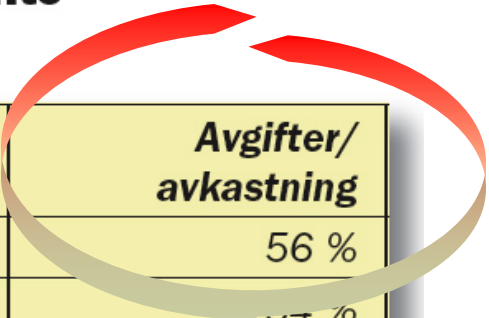
Avkastning i förhållande till risk

En hög risk är acceptabel om det leder till en högre avkastning. Jämförelsen ska ske mellan fonder med samma placeringsinriktning. I diagrammet har de fonder som ligger över trendlinjen uppnått en högre avkastning än genomsnittet när man tar hänsyn till den risk som fonderna har tagit.

Välj fonder med låga avgifter!

1 000 kronor sparade under 30 år med 10 procents årlig avkastning

Förvaltningsavgift	Spararens avkastning	Totala avgifter	Avgifter/avkastning
1,5 %	10 558	5 891	56 %
1 %	12 268	4 181	34 %
0,75 %	13 211	3 237	25 %
0,5 %	14 220	2 229	16 %
0,25 %	15 298	1 151	8 %
Ingen avgift	16 449	0	0

Tabellen visar vad som hänt med 1 000 investerade kronor som vuxit med 10 procent årligen under 30 år. Utan avgifter hade värdet blivit 17 449 kronor och spararens avkastning 16 449. Beroende på vilken avgift som förvaltaren tagit ut blir avkastningen lägre. Vid 1,5 procents årlig förvaltningsavgift har spararen totalt betalat 5 891 kronor i avgifter vilket minskat spararens avkastning till 10 558 kronor.

Realisationsvinst på aktier

- Förutsätter att vinsten är realiserad

$$\begin{array}{r} \text{Försäljningssumman} \\ - \text{Anskaffningsvärdet} \\ \hline = \text{Realisationsvinst} \end{array}$$

- Beskattas som inkomst av kapital
- Skatt 30%

Kompletterande skatteregler

Schablonregeln

- Anskaffningsvärdet får uppskattas till 20 % av försäljningspriset
- Används vid stora vinster eller när anskaffningsvärdet inte är känt

Kvittning

- Vinster och förluster från aktier och aktiefonder kan kvittas mot varandra
- Om totalsumman är en förlust, får bara 70 % av den tas upp*

* dvs skatteavdraget är bara värt 70 % av 30 %

Investeringsparkonto - ISK

- Kontot är schablonbeskattat.
- Skatten man betalar baseras alltså inte på den avkastning man faktiskt får, utan på en förväntad genomsnittlig avkastning (schablonintäkt).
- Investeringsparkontot ger dessutom bättre överblick över sparandet eftersom allt ligger samlat i samma förvar.

* dvs skatteavdraget är bara värt 70 % av 30 %

Avslutning!

- Glöm inte Aktiespararnas Gyllene regler
- Anmäl dig gärna till fortsättningskursen:

Aktiekunskap B – Fortsättningskurs